

Europa diu que Iberpotash pot afectar la salut pública

La Comissió ha fet arribar una carta al Govern espanyol en què alerta que les mines del Bages salinitzen el Llobregat i incompleixen unes quantes normatives comunitàries

El runam del Cogulló, al Bages. Foto: ACN.

La Comissió Europea ha reconegut per primer cop de forma clara que els residus salins de les mines de potassa del Bages podrien tenir efectes sobre la salut pública. En una carta remesa al govern espanyol arran de l'expedient per possible infracció que la Comissió té obert, s'indica clarament que no està garantit que els residus extractius d' Iberpotash a Súria, Sallent i Balsareny es gestionin sense posar en perill la salut pública i sense utilitzar processos o mètodes que puguin danyar el medi ambient.

En la carta, a la qual ha tingut accés EcoDiari, la Comissió diu que el Regne d'Espanya, i en aquest cas la Generalitat, que és l'administració competent, incompleix diverses normatives comunitàries, com la directiva marc de residus extractius, la directiva marc de l'aigua, el principi de qui contamina paga i, a més, es diu que la sal que s'acumula als runams, i que Iberpotash vol vendre, no es pot considerar com un recurs, sinó que és un residu. Brussel·les convida l'estat espanyol a presentar en un termini de dos mesos les seves observacions i, un cop examinades, la Comissió podrà, si escau, emetre un dictamen motivat que podria donar pas a un contenciós al

Tribunal Europeu.

La Comissió, en la seva missiva, indica que fins i tot el Pla Hidrològic de Conca de Catalunya (PHC) reconeix que la salmorra procedent dels runams "salinitza l'aigua i és un dels principals motius que impedeixen aconseguir els objectius de qualitat de l'aigua a la conca del Llobregat". Fins i tot indica que el volum de salmorra que s'aboca a la part central del riu puja a 70 hectòmetres cúbics(*), i això afecta tant les aigües superficials com les subterrànies, inclosos els aqüífers utilitzats per a l'abastiment d'aigua potable. La Comissió destaca que el mateix PHC reconeix que aquests aqüífers són estratègics per a l'abastiment d'aigua d'una part important de Catalunya, inclosa la ciutat de Barcelona.

La carta de Brussel·les destaca que el pla hidrològic recull moltes actuacions per millorar la situació, tot i que l'única que posaria fi al problema seria l'eliminació total dels residus, cosa que "es considera avui tècnicament inviable i de costos desproporcionats". I això s'agreuja perquè, segons diu la Comissió, l'Agència Catalana de l'Aigua reconeix que no disposa dels recursos financers necessaris i "encara no s'ha executat cap de les actuacions previstes". Aquests són els principals arguments de la Comissió Europea:

La directiva de residus extractius

La Comissió destaca que les autoritats espanyoles, en aquest cas la Generalitat, que en té les competències, no ha pres les mesures previstes per gestionar els residus de forma adequada "sense posar en perill la salut pública i sense utilitzar processos o mètodes que puguin danyar el medi ambient, de manera que s'excloqui tot risc per a l'aigua, l'aire, el sòl, la flora i la fauna, tota molèstia en forma de soroll o olors i tot efecte advers per al paisatge o els llocs d'especial interès".

La directiva de l'aigua

La Comissió entén que s'han incomplert diversos articles de la directiva marc de l'aigua i, a més, considera que no hi ha dret a una pròrroga o exempció i estableix que el Pla Hidrològic de la Generalitat no té les mesures necessàries per complir els objectius a la conca del Llobregat. Indica la Comissió que "les mesures que estableix, clarament insuficients, no s'estan aplicant".

El principi de qui contamina paga

La directiva de medi ambient es basa en el principi de qui contamina paga, però en aquest cas la Comissió creu "evident" que els objectius de la directiva queden compromesos per "la falta d'una adequada política de recuperació de costos". A més, creu que el principi de qui contamina paga "no s'ha tingut en compte" i la falta de recursos financers de l'Agència Catalana de l'Aigua es tradueix en el fet que "no s'està executant actualment cap tipus de mesura".

Les mines del Bages són de potassa i en l'extracció es genera sal que s'acumula en els runams. Ara la Comissió Europea considera que aquesta sal no es pot considerar com un recurs o subproducte de l'extracció. Interpreta que Iberpotash no fa clorur sòdic (sal) "per decisió pròpia" i considera que no es podria produir potassa "sense produir de forma concomitant un residu salí". A més, destaca que els residus salins "s'han emmagatzemat durant anys sense tenir cap perspectiva de poder reutilitzar-se" i l'ús posterior d'aquest material "no és una certesa, sinó una simple possibilitat".

Els portaveus d'ICL-Iberpotash no s'han volgut pronunciar sobre la carta de la Comissió Europea perquè no són part d'aquest procediment. Però ICL, per donar sortida a la sal, va tancar amb la multinacional AkzoNobel un acord. ICL produirà 1,5 milions de tones de sal vacuum d'alta qualitat que comercialitzarà AkzoNobel. La sal vacuum d'alta qualitat s'utilitza en una gran varietat d'aplicacions en la indústria química, i també per a especialitats en les indústries d'aliments i pinsos, així com per a aplicacions de tractament d'aigua.

Els acords estableixen que ICL finançarà i construirà dues plantes de producció a les seves instal·lacions situades a Síria. Cada planta permetrà la producció de 750.000 tones de sal vacuum i 25.000 tones de potassa blanca. La primera planta està previst que entri en funcionament el primer trimestre del 2016 i la segona el 2018.